

การใช้แรงงาน ในยุคทองซัง

แรงงานเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ เป็นความหวังเบื้องต้นในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ และเป็นปัจจัยสำคัญในทางเศรษฐกิจ ทั้งในด้านการผลิตและบริโภค การใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการชำระแรงงานไว้ในสภาพที่ดีในปัจจุบัน ได้กลายเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญส่วนหนึ่งของประเทศ ในสมัยก่อนแรงงานยุคทองซังเป็นส่วนหนึ่งของแรงงานที่ถูกนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ กันไปตามแต่ละประเทศ ดังเช่นในสมัยโรมันและอียิปต์ ได้มีการนำแรงงานจากนักโทษที่เป็นเชลยศึก ทาส และเด็กที่ถูกขายมาใช้สร้างถนน พระราชวัง ปิรามิดและทำงานในเมืองในประเทศอียิปต์^(๑) ในซีเรีย นักโทษถูกส่งไปทำงานเกษตร ในโรมันผู้กระทำผิดจะถูกส่งไปเป็นทาสและให้ทำงานเหมืองแร่หรือในเรือนจำ ในฝรั่งเศสก็ถูกส่งไปเป็นฝีพายเรือ ในยุคอาณานิคมได้มีการนำยุคทองซังมายังสหรัฐ และใคร่จ้างให้ไปทำงานทุกชนิด แม้กระทั่งการสอนในโรงเรียนหรือทาส^(๒)

การใช้แรงงานยุคทองซังมีที่มาจากพื้นฐานที่แตกต่างกันไปสุดแล้วแต่ว่าประเทศใดจะได้อำนาจขึ้น บางประเทศเห็นว่าการใช้แรงงานยุคทองซังเป็นหน้าที่ ๆ ยุคทองซังทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ บางประเทศได้มีการกำหนดการใช้แรงงานยุคทองซังไว้ในกฎหมาย บางประเทศก็ได้อำหนดเอาไว้โดยระเบียบของเรือนจำ บางประเทศก็ถูกกำหนดโดยคำตัดสินของศาล^(๓) แต่เป้าหมายสำคัญของการใช้แรงงานยุคทองซังส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศขณะนั้นจะมีลักษณะคล้ายกันคือ เป็นการใช้แรงงานในฐานะที่เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อให้เกิดความเช็ดหลาบ

(๑) Mabel A. Elliott, Crime in Modern Society (New York : Harper & Brothers, 1952), p. 678

(๒) Lois Lundell Higgins, Criminology and Crime Prevention (Milwaukee : Bruce Publishing Co., 1958), p. 294

(๓) United Nation, Prison Labour (New York : Department of Economic & Social Affairs, 1955), p. 1

ปัจจุบันได้มีหลายประเทศที่พยายามพัฒนาประเทศของตนในด้านต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่หลายประเทศต้องประสบก็คือปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และแรงงานข้างฝีมือ การที่ผู้ต้องขังต้องมาถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ย่อมทำให้สูญเสียแรงงานและช่างฝีมือภายนอกในด้านการพัฒนาจึงได้คาดหมายกันว่า ควรจะได้นำแรงงานนี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อรัฐและนอกจากนั้นยังจะเป็นการลดรายจ่ายได้ทางหนึ่ง^(๔) การใช้แรงงานผู้ต้องขังปัจจุบันจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานทางกฎหมาย ระเบียบหรือการปฏิบัติ ซึ่งวัตถุประสงค์โดยทั่วไปก็เพื่อ

๑. ให้ผู้ต้องขังได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และได้สำนึกในความผิด
๒. ขำรงหรือเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีเกียรติ หลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยแล้ว
๓. จัดทำการฝึกอบรมวิชาชีพให้ในสถานที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบการค้า^(๕)

๓.๑ ระบบการใช้แรงงานของผู้ต้องขัง

การใช้แรงงานผู้ต้องขังที่นานาประเทศใช้อยู่ ได้มีระบบใหญ่ ๆ ๒ ระบบ คือระบบที่มีผลประโยชน์และธุรกิจของเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องของ และระบบที่ไม่มีผลประโยชน์และธุรกิจเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้อง

๓.๑.๑ ก. ระบบที่มีผลประโยชน์และธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนรวม การใช้แรงงานผู้ต้องขังแบบนี้ได้แบ่งออกเป็น ๓ ระบบย่อยคือ

๓.๑.๑.๑ ระบบให้เช่าตัวนักโทษไปทำงาน (Lease System) ลักษณะของระบบนี้ก็คือ เอกชนจะเป็นผู้ควบคุมเช่าซื้อแรงงานจากผู้ต้องขัง โดยกำหนดราคาค่าจ้างให้เป็นรายคน นายจ้างจะรับตัวผู้ต้องขังไปทำงาน ซึ่งนายจ้างจะต้องรับ

(๔) Edwin H. Sutherland, Principle of Criminology (5 th ed. New York : J.B. Lippincott Co., 1955), p. 514

(๕) United Nation, Op.cit., p 4

ผิดชอบในการควบคุมนักโทษไม่ให้หลบหนีเลี้ยงดูนักโทษในระหว่างทำงาน ควบคุมและ
ลงโทษเมื่อกระทำผิด^(๖) ระบบนี้ยังได้แบ่งออกเป็น ๒ แบบคือ แบบแรกผู้ว่าจ้างจะ
ส่งผู้ต้องขังกลับมายังเรือนจำหลังเลิกงานทุกวันไป ส่วนแบบที่สอง ผู้ต้องขังอยู่กับผู้ว่า
จ้างจนกว่าจะเสร็จงาน

วิธีการเช่นนี้ได้ผลแก่รัฐในเรื่องไครายไครมาช่วยลดค่าใช้จ่ายไป และผู้
ว่าจ้างก็ได้แหล่งแรงงานที่มีราคาถูกลงกว่าตลาดแรงงานทั่วไป แต่เป็นระบบที่เลวร้าย
ที่สุด เพราะเท่ากับเรือนจำขายผู้ต้องขังไปเป็นทาสของนายจ้างเป็นการชั่วคราว ซึ่ง
นายจ้างจะต้องบังคับกดขี่ให้ทำงานและลงโทษเยี่ยงทาส และจ่ายเงินให้กับรัฐด้วย
จำนวนเงินเพียงเล็กน้อย จึงได้ถูกฉ้อฉลในเวลาต่อมาโดยสหพันธ์แรงงาน^(๗)

๓.๑.๑.๒ ระบบสัญญาจ้าง (Contract System) คือการที่เรือนจำรับจ้าง
เอกชนใหญ่ผู้ต้องขังทำงานให้ โดยมีสัญญาว่าฝ่ายนายจ้างจะเช่าผู้ต้องขังโดยจ่ายค่า
แรงงานตามอัตราที่กำหนด วิธีปฏิบัติคือเรือนจำจะนำผู้ต้องขังออกไปทำงานโดยมีผู้
คุมคอยควบคุมให้ทำงานไม่ให้หลบหนี ส่วนนายจ้างเป็นผู้ออกเครื่องมือเครื่องใช้
วัตถุดิบ และมีหน้าที่ดูแลและแนะวิธีทำงานให้แก่ักโทษ ระบบนี้มีแบบสัญญาพิเศษ
(Special Contract) ซึ่งจะจ้างเพียงบางส่วน โดยให้ทางเรือนจำคัดเลือกผู้ต้อง
ขังไปเองตามความเหมาะสมของงาน ผลิตผลเป็นของนายจ้างทั้งหมด ระบบนี้ก็
เป็นระบบที่ทารุณแก่ผู้ต้องขังมากเช่นกัน โดยที่นายจ้างจะต้องพยายามบังคับผู้ต้อง
ขังทำงานให้มากที่สุด โดยไม่มีเวลาพัก เพื่อตนจะได้ผลิตผลมากที่สุด เพราะนาย
จ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้เรือนจำเป็นอัตรากายตัวตามสัญญา ฉะนั้นยิ่งได้ผลิตผลมากเท่าใด
ก็จะมีกำไรมากเท่านั้น เป็นระบบที่มีผลเสียมากในแง่ของการมุ่งผลกำไรมากเกินไป

๓.๑.๑.๓ ระบบคิคค่าจ้างเป็นรายหน่วย (Piece - Price System)
ระบบนี้คล้ายคลึงกับ Contract System ผิดกันแต่ว่าทางการจะเป็นผู้กำหนดราคา

(๗)

Lois Lundell Higgins, Op.cit., p. 296

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้แต่ละชิ้น ผู้ทองซึ่งทำงานอยู่ในเรือนจำ ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้ โดยผู้ว่าจ้างมีสิทธิมาคอยควบคุมดูแลงานของตนเองได้ เรือนจำจัดเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และคอยควบคุมดูแลการทำงานของผู้ทองซึ่งทั้งหมด เมื่อผลิตแล้วทางเรือนจำก็จะส่งมอบผลผลิตให้แก่ นายจ้าง โดยคิดค่าแรงเป็นรายหน่วยตามที่ผลิตได้ เช่นการรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า เรือนจำจะต้องจัดหาจักรเย็บผ้าเอง นายจ้างจะเอาผ้ามาส่งให้เป็นพับ ๆ เมื่อเย็บเป็นเสื้อผ้าแล้ว เรือนจำก็จะนำไปส่งโดยคิดค่าจ้างเป็นรายตัว วิธีการเช่นนี้ทำให้ผู้ว่าจ้างได้มีสินค้าราคาถูกไปขายในท้องตลาด ส่วนทางการก็ได้เงินตอบแทนเช่นกัน

๓.๑.๒ ข. ระบบที่เอกชนไม่มีส่วนเข้าร่วมด้วย
ระบบนี้แบ่งออกได้เป็น ๔ ระบบย่อยคือ

๓.๑.๒.๑ ระบบรายโคของรัฐ (Public Account or State Account System) ระบบนี้เจ้าหน้าที่เรือนจำจะรับผิดชอบเรื่องแรงงานของผู้ทองซึ่ง สินค้าที่ผลิตได้จะถูกนำไปขายในตลาดหรือโดยผ่านทางร้านของรัฐ หรือผ่านร้านขายส่งร้านขายปลีกทั่วไป หรือรัฐเป็นผู้ว่าจ้างเรือนจำเพื่อผลิตสินค้าออกจำหน่ายในท้องตลาดเพื่อเป็นรายโคของรัฐ เรือนจำก็มีรายโคและแบ่งรายโคใหญ่ทองซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ แต่ระบบนี้โคถูกคัดค้านจากกลุ่มแรงงานเสรี

๓.๑.๒.๒ ระบบรัฐใช้เอง (State Use System) โคแพร่หลายในปี ๑๘๘๐ เป็นต้นมา หลังจากระบบ Contract System โคเสื่อมลง เป็นระบบที่วิวัฒนาการมากขึ้น เป็นวิธีที่สิ่งของที่เรือนจำผลิตได้จะถูกส่งไปให้สถาบันหรือหน่วยงานของรัฐใช้ต่อไป เช่นเครื่องเรือนของโซ่ต่าง ๆ โดยไม่ขายในตลาดทั่วไป วิธีนี้มีประโยชน์ในค่านช่วยให้ผู้ทองซึ่งได้มีความรู้ ความชำนาญหลาย ๆ ด้าน ซึ่งให้เลือกทำได้และสามารถผลิตตอบสนองความต้องการของผู้ตั้งโค ระบบนี้มีผลดีในแง่ที่ไม่ต้องแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของเอกชน และรัฐก็จะโคซื้อของถูกเป็นการทุนงบประมาณเป็นระบบ

ที่ใช้อยู่เกือบทุกประเทศ นอกจากประเทศญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียว (๘)

๓.๑.๒.๓ ระบบสร้างทางหรือกิจการสาธารณะ (Public Work & Way System) ระบบนี้เป็นระบบแรกที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา เป็นการทำงานให้ภาครัฐโดยตรงคือ ทางการจะเป็นผู้จ้างผู้ต้องขังมาก่อสร้างถนน สะพาน เขื่อน หรือก่อสร้างอาคารในเรือนจำ หรือการจ่ายให้ผู้ต้องขังไปทำงานพิเศษ เช่น คับไฟฟ้า หรือรักษาไม้ป่า ระบบนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้ต้องขังได้มีสุขภาพแข็งแรงเท่านั้น ยังได้ทำงานในคานที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณูปโภคอีกด้วย

๓.๑.๒.๔ ระบบเสรีภาพก่อนปลดปล่อย (Private Pre Release System) เป็นระบบที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่ประเทศเดนมาร์ก ฝรั่งเศส สวีเดน นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ คือผู้ต้องขังที่อยู่ในเกณฑ์จะครบกำหนดปลดปล่อย คือเหลือโทษไม่เกิน ๖ เดือน จะได้รับอนุญาตให้ไปทำงานกับบริษัทเอกชนได้ โดยผ่านการคัดเลือกคนที่มีความประพฤติดี งานที่ทำก็เท่ากับงานบุคคลภายนอก และจะให้หนักเกินกว่าบุคคลภายนอกไม่ได้ การไปทำงานและกลับจากทำงานได้เป็นไปโดยอิสระ เพียงกลับมาอยู่ในสถานี่ควบคุมเท่านั้น ซึ่งมีความเป็นอิสระเกือบเต็มที่ อันจะเป็นการช่วยให้ผู้ต้องขังได้เตรียมพร้อมที่จะใช้ชีวิตอย่างคนธรรมดา ภายหลังจากพ้นโทษแล้ว โดยในระหว่างทำงาน ผู้ต้องขังเหล่านี้จะมีสภาพความเป็นอยู่เช่นคนธรรมดาทั่วไป

๓.๑.๓ งานที่ผู้ต้องขังทำที่มีโทษอุตสาหกรรม
ผู้ต้องขังอาจจะถูกจ้างให้ทำงานต่าง ๆ ดังนี้คือ
(๑) งานดูแลบ้านช่องและบริการพิเศษหลายอย่าง (Prison House-Keeping) เหมือนกับสถานอื่น ๆ ซึ่งต้องแบ่งกันทำงานประเภทเก็บกวาด รักษาความสะอาด ประกอบอาหารและซักเสื้อผ้า นอกจากนั้นก็เป็นงานซ่อมแซม

(๒) งานเสียมินและการจัดการ ภายในเรือนจำทุกเรือนจำ จำเป็น
ของใญ่ของซึ่งเขาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคนงาน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสินค้าสำหรับ
ซึ่งควยกัน ผู้ตองซึ่งที่กระทำคามผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกง ลักทรัพย์ จะไม่ได้รับการให้
ทำงานประเภทนี้

(๓) การทำฟาร์ม (Farming System) เป็นระบบที่ได้รับความนิยม
มากที่สุด งานของใญ่ของซึ่งจะเป็นการทำฟาร์มอย่างเดี่ยว โดยเรือนจำที่มีที่ดินและให้
ใญ่ของซึ่งทำไร่ใดนาในที่ดินนั้น ผลผลิตที่ไคอาจเอามาให้บริโภคในเรือนจำหรือส่งไป
ขาย ในตลาดทั่วไปก็ได้ แต่กึ่งมุ่งทางผลกำไรยิ่งกว่าการปรับปรุงตัวใญ่ของซึ่ง

(๔) ระบบหัตถกรรมหรืองานอดิเรก (Hobby Shop) คือทางเรือน
จำจัดหาวัสดุใญ่ของซึ่งทำการหัตถกรรมหรือการฝีมือของตนเอง เช่นการเย็บหนัง
การแกะสลัก การเขียนภาพ การปั้น แล้วนำผลผลิตนั้นจำหน่ายในร้านของเรือนจำเพื่อ
เป็นผลประโยชน์ของเรือนจำ และแบ่งคางจางใญ่ของซึ่ง เป็นระบบที่ได้รับความนิยม
มาก

ระบบการใ้แรงงานใญ่ของซึ่งเหล่านี้ แม้จะได้มีการจัดการและกำหนด
วิธีการใ้แรงงานใญ่ของซึ่งในลักษณะแตกต่างกันก็ดี แต่ลักษณะการถูกใ้แรงงานของ
ใญ่ของซึ่งแล้ว บางระบบไม่ไคแตกต่างจากเดิมเท่าไค เพราะมุ่งทางผลผลิตและกำไร
มากกว่าสวัสดิการ การแก้ไขหรือลดตัวของใญ่ของซึ่งหรือความยุติธรรมเลยดังเช่น
ระบบ Lease เป็นระบบที่ใ้กำไรมากที่สุดแก่รัฐ เพราะรัฐไคผลตอบแทนมากมาย
โดยไคตองลงทุนแต่อย่างไคเลย แต่สวัสดิการของใญ่ของซึ่งไม่มีเอาเลย เนื่องจากว่า
เอกชนเป็นผู้ควบคุมแรงใญ่ของซึ่ง การทำงานที่ห้ามรุ่งหามค่า อาหารเลว ๆ ที่อยู่มืด
หลัดก่อนามัย และการทำโทษที่รุนแรง การลงโทษสวนใหญ่ใ้การเขียนตี หรือระบบ
Contract ก็มีอันตรายพอ ๆ กับระบบ Lease เนื่องจากอำนาจส่วนใหญ่อยู่ใน
กำมือของผู้มีอำนาจของเรือนจำ ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นเพียงตัวแทนของผู้ทำสัญญา ตัวอย่าง
อันหนึ่งซึ่งมีอยู่ทั่วไปก็คือ สถานักคัสตันคานของมลรัฐแมรี่แลนด์ ในปี ๑๙๐๘ ได้มีสถิติการ
ลงโทษทั้งหมด ๓,๐๓๗ ครั้ง และใน ๑๗๖ ครั้ง เป็นการลงโทษระบบ Cutting up

(แขนงมือผู้ทองซึ่งไว้เหนือศีรษะควายกัญแจมือจนทองเขยงเท่าไว้) เนื่องจากเพียงผู้ทองซึ่งนั้นทำงานไม่เป็นที่พอใจของผู้ทำสัญญาเท่านั้น ในระยะหลังระบบการใช้แรงงานเหล่านี้จึงได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในองค์การสันนิบาตชาติ และองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันการค้ำทาน การบังคับแรงงานของคนพื้นเมืองในอาณานิคมต่าง ๆ ตลอดจนขอบังคับใช้แรงงานที่ไม่ยุติธรรมด้วย (๘) ความมุ่งหมายของการใช้แรงงานผู้ทองซึ่งจึงได้เปลี่ยนจากเดิมที่ถือว่าเป็นการทำโทษ มาเป็นการใช้แรงงานเพื่อการแก้ไข โดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้การศึกษา ให้ความรู้ ความสามารถของผู้ทองซึ่งในคานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ทองซึ่งเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างไม่ไร้เกียรติ ภายหลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยแล้ว องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดไว้ในข้อ ๘๓ - ๘๕ ของมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ทองซึ่งในเรือนจำโดยทั่วไปได้ถือปฏิบัติต่อผู้ทองซึ่งในแนวเดียวกัน

๑.๒ การใช้แรงงานผู้ทองซึ่งในประเทศไทย

ในสมัยโบราณการใช้แรงงานผู้ทองซึ่งของประเทศไทยเราก็ดังไม่ได้แตกต่างไปจากประเทศต่าง ๆ เท่าใดนัก คือยังมีการใช้แรงงานผู้ทองซึ่งให้ทำงานอันมีลักษณะเป็นการลงโทษที่ทารุณต่อผู้กระทำความผิดให้เกิดความเช็ดกฉั่ว ดังเช่นการให้เอาตัวลงขุดขาง ซึ่งหมายถึงว่าเป็นการลงโทษให้ทำงานหนัก เพราะในสมัยนั้นกองทัพช่างถือว่ามีค่ามากเท่ากับกองทัพรถถึงในปัจจุบันนี้ คนเลี้ยงขางต้องทำงานหนักในการหาอาหารและตราครุฑในการเลี้ยงคูให้ขางแข็งแรง เก่งกาจ ไม่ใคร่มีใครสมักรเลี้ยงขาง จึงต้องเอาคนต้องโทษมาทำ (๑๐) การใช้หนักโทษทำงานซึ่ง

(๘) Ibid p. 27

(๑๐) พระวรภักดีพินุลย์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, (พระนคร : โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ , ๒๔๘๖), หน้า ๒๖

เป็นการลงอาญาที่ศาลได้พิพากษาให้ลงแก่นักโทษชั้นโทษหนักนั้น นักโทษจะต้องทำ
งานเต็มเวลาที่จะทำได้โดยไม่มีข้อยกเว้นตอนต้นอย่างใด งานที่ถูกใช้ให้ทำเพื่อเป็น
การหารายได้ทุนค่าใช้จ่ายของเรือนจำเช่น การจัดสวน เลื่อยไม้ เป็นต้น เมื่อทำ
งานได้เงินมาเท่าใด เงินนั้นก็ตกเป็นของหลวงทั้งสิ้น^(๑๑) บางครั้งผู้ต้องขังก็
จะถูกใช้ให้ทำงานโยธาเช่น การสร้างถนน ถนนดิน ตลอดจนการสร้างเมือง ดังเช่น
เมืองนครปฐม ก็ได้สร้างขึ้นและสำเร็จด้วยแรงงานของผู้ต้องขัง ซึ่งการใช้แรงงาน
ในลักษณะต่าง ๆ นี้เชื่อกันว่ามีผลที่จะเหนี่ยวรั้งผู้กระทำผิดให้หลายจำคุกี้ เพราะ
เหตุนี้จึงถือเอาการใช้แรงงานเพื่อลงโทษว่าเป็นทางสั้น ทางลัดที่จะแก้สันดานผู้ร้าย
ให้กลายเป็นดี และสามารถคุมครองหมู่คณะให้อยู่เย็นเป็นสุขทั่วหน้า แต่ปรากฏว่า
แม้จะได้มีการลงโทษกันอย่างหนักเพียงไรก็ตาม ผู้กระทำผิดก็ยังคงมีอยู่นั่นเอง การ
ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยวิธีนี้เพียงอย่างเดียวไม่ใ้ก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ต้องขังแต่ประการ
ใด เพราะผู้กระทำผิดไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ขอบกพรองของตนเอง แต่กลับถูกใช้ให้
ทำงานหนักตลอดเวลา ทำให้จิตใจเหี้ยมเกรียม แข็งกระด้าง อคตทนต่อการทรมานโหด
ร้ายยิ่งขึ้น เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว แทนที่จะนึกถึงความผิดแทนหลัง กลับทำความผิด
หนักขึ้นอีก ทำให้เห็นความจริงว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การลงโทษในลักษณะนี้
ไม่ได้ผล ในด้านการป้องกันสังคมในระยะยาว แม้วางจะมีอยู่หลายแบบหลายวิธีก็ตาม
ต่อเมื่อความรู้สึกในเรื่องมนุษยธรรมได้เกิดขึ้นจึงเห็นกันว่า การที่จะแก้ไขผู้กระทำผิด
ให้กลับตัวเป็นคนดีนั้น ควรจะได้นำหลักมนุษยธรรม และหลักจิตวิทยาเข้ามาใช้ จึงได้
มีการนำเอาการฝึกอบรมวิชาชีพมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขผู้ต้องขัง พร้อมกับการใช้
แรงงาน ซึ่งในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากเดิม คือได้นำเอาระบบการใช้แรงงานแบบ
State Use System และ Public Work & Way System ตามแบบนานา
ประเทศมาใช้ โดยมุ่งที่จะใช้แรงงานผู้ต้องขังให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติพร้อมกัน

(๑๑)

กรมพระยาคำรงราชานุภาพ การราชทัณฑ์แห่งประเทศไทย (พระนคร :
โรงพิมพ์มหาดไทย กรมราชทัณฑ์, ๒๕๑๑), ภาคผนวก หน้า ๖

กับดำเนินการแก้ไขโดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องซึ่งเกิดความรู้ความ
 สามารถ และมีวิชาชีพติดตัว สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้เมื่อพ้นโทษ อัน
 เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ต้องซึ่งใช้เวลาว่างในเรือนจำ มีที่อยู่หนึ่งเดียวอย่างเปล่าประโยชน์
 เพราะถ้าผู้ต้องซึ่งอยู่เฉยโดยมิได้ใช้เวลาว่างในการทำงานหรือฝึกวิชาชีพ ก็จะทำ
 ให้ผู้ต้องซึ่งมีนิสัยเกียจคร้านหนักยิ่งขึ้น เมื่อออกไปจากเรือนจำไม่นานเท่าใดก็อาจจะ
 ต้องกลับเข้ามาสู่เรือนจำอีก การใช้เวลาว่างของผู้ต้องซึ่งและการฝึกอบรมวิชาชีพให้ผู้ต้อง
 ซึ่งมิใช่วิชาชีพติดตัวไป จึงเป็นงานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาเรือนจำและการ
 พัฒนาตัวผู้ต้องซึ่งให้กลับตัวเป็นคนดี และนำมาใช้กับผู้ต้องซึ่งทุกคน แต่เนื่องจากผู้
 ต้องซึ่งแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกันไปตามเพศ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ สุขภาพ
 ร่างกายและกำหนดโทษ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยสมบูรณ์แก่ผู้ต้องซึ่งในการ
 ใช้แรงงานและฝึกวิชาชีพ จึงได้มีการกำหนดหลักการเกี่ยวกับการใช้แรงงาน และฝึก
 วิชาชีพว่าในลักษณะใดควรใช้แรงงานบุคคลเช่นไร และในลักษณะใดควรจะได้มีการ
 ยกเว้นหรือห้ามไว้ตามความแตกต่างกัน มีในกรณีดังต่อไปนี้คือ

๓.๑๑ ผู้ต้องซึ่งหญิง ตามข้อบังคับในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติราช
 ทันท์ พ.ศ. ๒๔๙๕ กำหนดว่า "นักโทษเค็ดชขาด ต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน"
 ดังนั้น ผู้ต้องซึ่งหญิง ซึ่งเป็นนักโทษเค็ดชขาด ก็จะต้องทำงานเช่นเดียวกับผู้ต้องซึ่งชาย
 โดยไม่มีข้อยกเว้น แต่เนื่องจากธรรมชาติ และความอ่อนแอของผู้หญิง จึงไม่เป็นการ
 เหมาะสมที่จะให้ผู้ต้องซึ่งหญิงต้องทำงานหนักเช่น งานชุดดิน หรือทุบหิน จึงได้จัดให้
 ทำงานที่เกี่ยวกับความปราณีต เรียบร้อยและเป็นงานเบาอยู่ในร่ม เช่นงานตัดเย็บเสื้อผ้า
 และงานเย็บสมุดและปกหนังสือหรืองานเบ็ดเตล็ดทั่วไป

๓.๑๒ ผู้ต้องซึ่งที่เจ็บป่วย เมื่อเกิดการเจ็บป่วยโดยมิได้แถลงทำป่วย
 ก็จะได้รับการยกเว้นไม่ทำงาน ซึ่งเป็นหลักทั่วไปในเรื่องมนุษยธรรม ผู้ต้องซึ่ง
 ที่เจ็บป่วยทางเรือนจำมิได้แต่เพียงให้หยุดงานเท่านั้น ยังได้ให้การรักษาพยาบาลอีก
 ด้วย แต่จะต้องกลับไปทำงานเมื่อหายป่วย สำหรับผู้ต้องซึ่งที่เป็นโรคติดต่อ ทางเรือน
 จำก็จะแยกออกไว้ต่างหาก ไม่ให้เข้ามาปะปนในการทำงาน

ก.๒.๓ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน พิจารณา ผู้ต้องขังประเภทนี้ศาลยังมีคดีพิจารณาว่าเขาเป็นผู้กระทำผิดโดยเจตนา ในทางทฤษฎีก็ถือว่ายังไม่ได้มีความผิดโดยสมบูรณ์ ศาลอาจจะสั่งปล่อยตัวไปในเวลาหนึ่งเวลาใดก็ได้ การทำงานจึงมีได้ให้ทำงานที่ไ้แรงงานหนัก แต่อาจจะเป็นงานเฉพาะที่เกี่ยวกับความสะอาดหรืออนามัยของตน งานสุขาภิบาลส่วนใดส่วนหนึ่งในเรือนจำ เพื่อการบำรุงรักษาให้เรือนจำดีขึ้น แต่ตามผู้ต้องขังคนใดสมัครทำงานอย่างอื่นก่อนอนุญาตให้ทำได (๑๒)

ก.๒.๔ นักโทษเค็ดขาด ต้องทำงานทุกคนตามคำสั่งเจ้าพนักงาน ซึ่งมีทั้งงานที่ทำแล้วก่อให้เกิดผลประโยชน์เป็นรายได้แก่เรือนจำ และงานเกี่ยวกับสุขาภิบาลเรือนจำ ซึ่งมีโคกก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์แต่อย่างใด แต่ทุกคนก็จะต้องทำงานสำหรับผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยก็จะต้องได้รับการพิจารณาให้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมหรือวิชาชีพมากกว่ามุ่งให้ทำงาน แต่ก็จะต้องทำงานทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น ส่วนจะทำอะไรหนักหรือเบาเพียงใด เรือนจำจะเป็นผู้พิจารณาให้ทำตามความเหมาะสม

การไ้แรงงานเหล่านี้ แม้จะได้มีการกำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันก็มิได้ห้ามเกี่ยวกับการไ้แรงงานของผู้ต้องขังบางอย่างคือ

๑) การไ้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว ข้อยกเว้นนี้ได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๔๙๙ ข้อ ๕๕ ว่า "ห้ามมิให้เจ้าพนักงานไ้ผู้ต้องขังทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เว้นแต่อนุญาตไว้ในระเบียบข้อบังคับ ซึ่งกรมราชทัณฑ์อนุมัติ"

๒) การไ้แรงงานผู้ต้องขังทำงานบางอย่าง ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะให้ผู้ต้องขังทำ เช่นงานที่จะต้องสงวนเป็นความลับ หรือความไว้วางใจในความสุจริตคือ

(๑๒) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๙, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๓ ตอนที่ ๔๖ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ มาตรา ๒๓

๑. งานช่วยเปิด - ปิด ประตูเรือนจำ
๒. งานหนังสือติดต่องระหว่างกรมกับเรือนจำ
๓. งานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ได้เสียของเรือนจำ เงิน
หมายศาล ทะเบียนรายตัว ลายพิมพ์นิ้วมือ เป็นต้น
๔. งานบัญชีและการเงิน
๕. การสอบสวนทางวินัยของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

การทำงานและการหยุดพักต่าง ๆ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครอง
ทัณฑสถานจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพของเรือนจำ
ลักษณะของงานและตามโอกาสของวันหยุดในทางราชการ เช่น วันเสาร์ อาทิตย์
วันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามบางอย่างไม่อาจหยุดได้เช่น งานหุงต้ม
อาหารสำหรับผู้ต้องขัง งานรักษาความสะอาดอาคารสถานที่และเรือนจำ หรืองาน
สุขาภิบาลของเรือนจำ ซึ่งจะต้งถือปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน

สรุป

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยการนำตัวมาคุมขังไว้ในเรือนจำนั้น นับว่า
เป็นวิธีการสร้างความปลอดภัยให้แก่สังคมอย่างหนึ่ง ในระหว่างการถูกควบคุมตัวนี้
มิใช่เป็นการควบคุมไว้เฉย ๆ เพียงเพื่อป้องกันการหลบหนีเท่านั้น แต่ได้มีการนำเอา
แรงงานที่ถูกควบคุมเหล่านี้มาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ และถือเป็นการลงโทษอย่าง
หนึ่ง การใช้แรงงานนี้ได้มีลักษณะการใช้แรงงานเป็นระบบต่าง ๆ กันสุดแล้วแต่ประ
เทศใดจะเห็นเหมาะสม ก็จะนำระบบนั้น ๆ มาใช้ ซึ่งอาจจะแยกออกเป็น ๒ ระบบ
อันได้แก่ระบบการใช้แรงงานซึ่งมีเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องของการใช้แรงงานผู้ต้องขัง
ควบ กับระบบการใช้แรงงานซึ่งไม่ได้มีเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานผู้ต้อง
ขัง ระบบการใช้แรงงานต่าง ๆ ที่ใช้อยู่มีบางระบบที่เป็นการใช้แรงงานที่ทารุณต่อ
ผู้กระทำผิดมาก ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ผลงานของผู้ใช้ให้เกิดผลเต็มที่เพียงคนเดียว ทำให้

ผู้ทองซัง เมื่อพ้นโทษออกมาแล้วไม่สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ เพราะตลอดระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัว และถูกใช้แรงงานนั้น ไม่ได้รับการแก้ไขอบรมแต่อย่างใด คงถูกใช้ให้ทำงานเพียงอย่างเดียว ในที่สุดก็ต้องกลับมาประกอบอาชีพกรรม สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมอีก ต่อเมื่อแนวความคิดที่จะแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับออกมาเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้เกิดขึ้น จึงได้มีการนำหลักมนุษยธรรมและหลักจิตวิทยามาใช้ปฏิบัติกับผู้ทองซัง การใช้แรงงานที่มีลักษณะทารุณต่าง ๆ ก็เปลี่ยนมาเป็นการใช้แรงงานเพื่อเป็นการแก้ไขปรุงแต่งตัวผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี โดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพไปพร้อมกับการใช้แรงงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ ในขณะที่ใช้แรงงานก็ได้เรียนรู้ เกิดความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพแก่ผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งได้มีกำหนดมาตรฐาน ขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติของผู้ทองซังขององค์การสหประชาชาติเกิดขึ้น เพื่อให้ทุกประเทศถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกัน

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้มีการปฏิบัติของผู้ทองซังในด้านการใช้แรงงานเพื่อการลงโทษอันมีลักษณะเป็นการทารุณต่อผู้กระทำผิดเช่นเดียวกับนานาประเทศแต่อดีต และได้เปลี่ยนมาปฏิบัติในการใช้แรงงานเพื่อเป็นการแก้ไขผู้กระทำผิดโดยยึดหลักปฏิบัติตามแนวข้อกำหนดมาตรฐาน ขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติด้วย โดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้ทองซังไปพร้อมกับการใช้แรงงาน ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีข้อกำหนดการใช้แรงงานแก่ผู้กระทำผิดในลักษณะต่าง ๆ กันตามความเหมาะสม เช่นการใช้แรงงานหญิง ก็ให้เป็นงานเบาต่างจากการใช้แรงงานชาย คนที่เจ็บป่วยก็ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำงาน ผู้ทองซังระหว่างอุธรณ์ ฎีกา ก็จะถูกจัดให้ใช้แรงงานอีกประเภทหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากผู้ทองซังเด็ดขาด เพราะถือว่ายังไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดโดยแท้จริง อาจได้รับการปลดปล่อยจากศาลได้ สำหรับผู้ทองซังเด็ดขาด บุคคลประเภทนี้เป็นผู้ที่ถือว่าได้กระทำความผิดจริง และเป็นพวกที่ถูกใช้แรงงานอย่างเต็มที่ตามระบบการใช้แรงงานและในขณะเดียวกันก็จะได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพไปด้วย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้ ซึ่งวิธีการและการดำเนินการในการฝึกวิชาชีพ อันเป็นวิธีการแก้ไขผู้ทองซังประเภทนี้จะได้เสนอรายละเอียดในบทต่อไป.